

Briselē, 23.11.2017.
COM(2017) 718 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Paziņojums par Eiropas enerģētīklu nostiprināšanu

1. Ievads

Eiropas Komisijas Pamatstratēģija spēcīgai Enerģētikas savienībai ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku ir devusi jaunu impulsu, lai panāktu enerģētisko drošību, ilgtspējību un konkurētspēju.

Globālā mērogā Eiropa joprojām ir līdere, ņemot vērā mūsu vērienīgo devumu Parīzes nolīguma īstenošanā un reālus pārkārtojumus enerģētikas nozarē, kā aprakstīts Trešajā ziņojumā par Enerģētikas savienības stāvokli¹. **Starpsavienots Eiropas tīkls palīdzēs sasniegt Enerģētikas savienības virsmērķus, lai nodrošinātu cenas ziņā pieejamu, drošu un ilgtspējīgu enerģiju ikvienam Eiropā.**

Šīs enerģētikas pārkārtošanas stūrakmens būs elektroenerģijas sistēma, kurā 2030. gadā atjaunojamie energoresursi nodrošinās aptuveni pusi no saražotās enerģijas un kura līdz 2050. gadam būs kļuvusi pilnībā dekarbonizēta. Tas nozīmē, ka būs jāpārvar lieli pārbaudījumi attiecībā uz regulējuma un infrastruktūras piemērošanu un vajadzību piesaistīt nepieciešamās investīcijas.

Kā tika uzsvērts vairākās Eiropadomes sanāksmēs un kā norādījuši valstu un valdību vadītāji, pavisam nesen — arī prezidents E. Makrons *COP23* konferencē: **lai enerģētikas pārkārtošana noritētu veiksmīgi, ir jānodrošina labi starpsavienoti un integrēti Eiropas tīkli.** Komisija jau aplūkoja šo nepieciešamību savā paziņojumā “Elektrotīklu starpsavienojumu 10 % mērķrādītāja sasniegšana”².

Pakete “Tīru enerģiju ikvienam Eiropā”, kas tika pieņemta pagājušā gada beigās, ir visprogresīvākais tiesiskais regulējums pārejai uz tīru enerģiju un tīrās enerģijas investīciju veicināšanai, lai radītu jaunas darbavietas un ekonomisko izaugsmi. **Arī Eiropas tīkla infrastruktūra ir jāattīsta tādā pašā virzienā un tempā, lai tā spētu pilnībā atbalstīt šo enerģētikas pārkārtošanu.** Jo nozīmīgāk tas ir tādēļ, ka, arvien pieaugot atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas īpatsvaram, būs vajadzīga plašāka pārrobežu tirdzniecība, lai saglabātu tīkla stabilitāti. Šajā kontekstā spēcīgāka reģionālā sadarbība starp dalībvalstīm var nodrošināt atjaunojamo energoresursu un tīkla infrastruktūras optimālāku izvēršanu.

Starpsavienotu elektroenerģijas un gāzes tīklu izveide ir svarīga arī enerģijas piegādes drošības garantēšanai. Labi integrēti tīkli ir ne vien labākā garantija, lai kompensētu iespējamās atteices jebkuras dalībvalsts lielajā infrastruktūrā, bet nodrošina arī plašākas piegādes iespējas un tādējādi konkurētspējīgākas cenas valstu tirgos. Vienlaikus **Eiropai ir jānodrošina, ka energosistēmas centrā ir patērētājs,** cita starpā nostiprinot sadales tīklus un pārveidojot tos par viedajiem tīkliem.

Turklāt ES tīkli ir jāmodernizē, lai nodrošinātu enerģijas pārveidošanu, kā arī atbalstītu ekonomikas straujo digitalizāciju un izmantotu tās sniegtās priekšrocības. Lai ieviestu enerģijas pieprasījuma pārvaldību un citus viedo tīklu pakalpojumus, ir būtiski, lai tiktu nodrošināta inovācija un izlūkdati visos tīklu līmeņos. Šādas tehnoloģijas stiprina patērētāju pozīcijas un palīdz uzlabot ES enerģētikas nozares konkurētspēju.

¹ COM(2017) 688.

² COM(2015) 82.

Ir aplēsts, ka **Eiropas enerģētikas tīklu modernizēšanai un paplašināšanai līdz 2030. gadam ir vajadzīgas aptuveni EUR 180 miljardus lielas investīcijas**. Šīs investīcijas palīdzētu gadā ietaupīt EUR 40–70 miljardus³, pateicoties aiztaupītām elektroenerģijas ražošanas izmaksām un konkurētspējīgākām gāzes vairumtirdzniecības cenām, tā palīdzot iegrožot enerģētikas pārkārtošanas izmaksas un tādējādi stiprinot Savienības konkurētspēju.

Šajā ziņojumā ir izvērtēts progress, kas ar Eiropas enerģētikas tīkla (*TEN-E*) politiku ir panākts attiecībā uz Eiropas enerģijas tīklu integrēšanu un modernizēšanu pārvades līmenī, un tajā ir izklāstīta turpmākā rīcība, lai nodrošinātu, ka infrastruktūra pilnvērtīgi palīdz sasniegt mūsu enerģētikas un klimata politikas mērķus 2030. gadam un turpmāk. Ir izvērtēts arī progress virzībā uz starpsavienojumu 10 % mērķrādītāja sasniegšanu un sniegts ieskats par 2030. gada mērķrādītāju, par kuru tika panākta vienošanās Eiropadomē.

2. Eiropas enerģētikas tīklu (*TEN-E*) politika kā Enerģētikas savienības stūrakmens

Lai izveidotu Eiropas enerģētikas tīklu, kurā visas dalībvalstis ir pilnībā starpsavienotas un aizsargātas pret pēkšņiem piegādes traucējumiem, bija vajadzīgas un joprojām ir vajadzīgas lielas investīcijas⁴. Lai savlaicīgi nodrošinātu šīs investīcijas, kā arī vajadzīgo infrastruktūru izbūvi, Eiropas Savienība 2013. gadā pieņēma Regulu, ar ko nosaka pamatnostādnes Eiropas enerģētikas tīkliem⁵. To papildināja Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)⁶, kas izveidots, lai finansiāli atbalstītu Eiropas enerģētikas, transporta un telesakaru tīklu attīstību.

2.1. *TEN-E* politika, kas vērsta uz Eiropas prioritātēm un investīciju kāpināšanu

Kopš 2013. gada *TEN-E* politikas satvars nodrošina mērķtiecīgu pieeju tādu projektu apzināšanai un atbalstīšanai, kas ir nozīmīgi labi savienotu tīklu izveidei dalībvalstīs un iekšējam enerģijas tirgum. Šīs pieejas pamatā ir objektīvs un integrēts atlases process, kurā prioritāte tiek piešķirta visvajadzīgākajiem infrastruktūras projektiem.

Šīs pieejas panākumi kļūst arvien redzamāki. Ir pabeigti vai līdz 2018. gada beigām tiks īstenoti aptuveni 30 energoinfrastruktūras kopīgo interešu projekti (KIP). Plānots, ka ap 2020. gadu tiks pabeigti vēl 47 nozīmīgi projekti no kopumā 173 projektiem. Tomēr daudzi kopīgo interešu projekti — gan elektroenerģijas, gan gāzes infrastruktūras jomā — joprojām nevirzās uz priekšu, un aptuveni puse no projektiem tiek aizkavēti, parasti atļaujas

³ *Study on the benefits of an integrated European energy market*, 2013, Booz & Co; https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20130902_energy_integration_benefits.pdf.

⁴ Sk. 3. zemspītras piezīmi.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. aprīļa Regula (ES) Nr. 347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes (OV L 115, 25.4.2013., 39. lpp.).

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regula (ES) Nr. 1316/2013, ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, groza Regulu (ES) Nr. 913/2010 un atceļ Regulu (EK) Nr. 680/2007 un Regulu (EK) Nr. 67/2010 (OV L 348, 20.12.2013., 129. lpp.).

izsniegšanas procesā, vai arī ir mainīti to termiņi⁷, bieži vien sakarā ar šaubām par komerciālo dzīvotspēju vai nākotnes pieprasījumu.

1. tabula. KIP pārskats pa nozarēm

1. un 2. sarakstā ietilpstošie KIP, kuri jāpabeidz* 2013. –2018. gadā					
Elektroenerģija	Viedie tīkli	Gāze	Nafta	Oglekļa uztveršana un uzglabāšana	Kopā
22	0	8	0	Nav	30
3. sarakstā ietilpstošie KIP					
Elektroenerģija	Viedie tīkli	Gāze	Nafta	Oglekļa uztveršana un uzglabāšana	Kopā
106	4	53	6	4	173
3. sarakstā ietilpstošie KIP, kurus paredzēts pabeigt* līdz 2020. gadam					
Elektroenerģija	Viedie tīkli	Gāze	Nafta	Oglekļa uztveršana un uzglabāšana	Kopā
31	0	14	2	0	47

*Projekti, kuri jāpabeidz, ir projekti, kuri vai nu drīzumā saņems atļauju, vai jau tiek realizēti un kurus reāli ir iespējams pabeigt līdz norādītā perioda beigām.

Savienības finansiālais atbalsts EISI ietvaros ir bijis nozīmīgs faktors, īstenojot dažus tādus kritiski svarīgus KIP elektroenerģijas un gāzes jomā, kuri sniedz ievērojamus sociāli ekonomiskus ieguvumus reģionālā līmenī, taču kuru izmaksas attiecīgais tirgus viens pats nespētu segt. Šī programma ir svarīgs veicinošs faktors privāto investīciju piesaistei. Kopumā ir atlasīti 93 pasākumi saistībā ar 74 KIP īstenošanu — dotāciju saņemšanai būvdarbiem un pētījumiem par kopējo summu EUR 1,6 miljardu apmērā (no kopējā EISI enerģētikas budžeta EUR 5,35 miljardu apmērā).

Arī ES kohēzijas fondi, jo īpaši Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), atbalsta viedās enerģijas akumulēšanas un pārvades sistēmas. Pašlaik sešas dalībvalstis⁸ plāno 2014.–2020. gadā izlietot līdzekļus aptuveni EUR 2 miljardu apmērā, vienu ceturto daļu no tiem novirzot tieši KIP.

Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF), no kura līdzekļiem pašlaik lielākais atbalsts tiek sniegts enerģētikas nozarei, ir piesaistījis papildu investīcijas energoinfrastruktūras, atjaunojamo energoresursu un energoefektivitātes projektos, tostarp EISI līdzfinansētajos KIP. ESIF finansējums kopumā EUR 420 miljonu apmērā ir apstiprināts pirmajiem trim KIP, piesaistot kopumā piesaistot vairāk nekā EUR 2 miljardus investīciju. EISI potenciālu privāto investīciju piesaistīšanā energoinfrastruktūrai apliecina Bulgārijas–Rumānijas–Ungārijas–Austrijas gāzes pārvades koridora projekts (BRUA), kuram no EISI tika piešķirts dotāciju atbalsts būvdarbiem EUR 179 miljonu apmērā un kurš pēc tam saņēma ESIF finansējumu EUR 100 miljonu apmērā. Turklāt 14 KIP enerģētikas jomā ir saņēmuši Eiropas Investīciju bankas (EIB) aizdevumus, apliecinot, ka EISI dotācijas var kalpot kā veicinātājs un piesaistīt

⁷ Consolidated Report on progress of electricity and gas projects of Common Interest for the year 2016.

⁸ Bulgārija, Čehijas Republika, Grieķija, Lietuva, Polija un Rumānija.

investorus. Turklāt EISI dotācijas pētījumiem joprojām ir nozīmīgs stimuls, lai palīdzētu pārvarēt sākotnējos, riskantākos posmus projektu īstenošanā.

KIP īstenošana ir paātrinājusies, pateicoties ne vien finansiālajam, bet arī regulatīvajam atbalstam un birokrātijas mazināšanai. Kā parāda novērtējums⁹, *TEN-E* regulas pieņemšanas rezultātā ir paātrinājusies atļauju izsniegšana un tagad projektu apstiprināšana ir daudz vienkāršāka un ērtāka. Ir redzami pirmie rezultāti saistībā ar regulatīvo pasākumu pieņemšanu, pateicoties kuriem nozīmīgu KIP īstenošana notiek ātrāk. Līdz šim pārrobežu izmaksu sadalījuma lēmumi (*CBCA*) ir pieņemti par 18 KIP gāzes jomā un 6 KIP elektroenerģijas jomā un par trim projektiem ir saņemti valsts regulatīvo iestāžu (*VRI*) izsniegti investīciju lēmumi. Tomēr *TEN-E* regulas potenciāls vēl nav izmantots pilnībā. **Būtu vēl vairāk jānostiprina *TEN-E* noteikumu piemērošana valsts līmenī, lai nodrošinātu KIP savlaicīgu īstenošanu.**

Iepriekš norādītais instrumentu kopums, kas tiek īstenots ar *TEN-E* regulu, ir pierādījis savu lietderību, palīdzot vairākos projektos pārvarēt finansiālos un regulatīvos šķēršļus. Tomēr ir jāvelta lielāka uzmanība dažām sarežģītākām problēmām saistībā ar infrastruktūru. Komisija 2015. gadā¹⁰ ierosināja izveidot strukturētāku reģionālās sadarbības formu, tostarp politiskā līmenī, lai saskaņotu visu iesaistīto dalībvalstu un ieinteresēto personu prioritātes galveno projektu īstenošanā.

2.2. Reģionālās sadarbības padziļināšana — augsta līmeņa grupu noteicošā loma

Tāpēc Komisija izveidoja četras reģionālas augsta līmeņa grupas, kas īsā laikā ir spējušas paātrināt infrastruktūru attīstīšanu dažos Eiropas reģionos, kuros konstatētas īpašas problēmas. Šīs augsta līmeņa grupas jo īpaši ir sekmējušas prioritātes piešķiršanu galvenajiem kopīgo interešu projektiem reģionā. Komisijas politiskais un finansiālais atbalsts bija galvenais veicinošais faktors.

Ņemot vērā labos rezultātus, dažu augsta līmeņa grupu darbības joma tika paplašināta, lai aptvertu plašākus enerģētikas politikas aspektus, konkrēti, enerģijas tirgus, elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem un energoefektivitāti. Augsta līmeņa grupām varētu būt zināma loma arī reģionālajā sadarbībā, gatavojot nacionālos enerģētikas un klimata plānus (*NEKP*), kas paredzēti priekšlikumā regulai par Enerģētikas savienības pārvaldību¹¹.

2.2.1. Baltijas enerģijas tirgu integrēšanas plāns (BEMIP)

Ilgstošā reģionālā sadarbība Baltijas enerģijas tirgu starpsavienošanas plāna (*BEMIP*) ietvaros ir bijusi ļoti nozīmīga, lai ātri pabeigtu galvenos elektrotīklu savienojumus, tostarp *Nordbalt* (Lietuva–Zviedrija; 700 MW) un *Litpol Link* (Lietuva–Polija; 500 MW). Šie

⁹ Pielikums dienestu darba dokumentam, kas pievienots Komisijas deleģētajai regulai (C(2017) 7834).

¹⁰ COM(2015) 82 *final*, 25.2.2015.; <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=COM%3A2015%3A82%3AFIN>.

¹¹ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Enerģētikas savienības pārvaldību, COM(2016) 759, 2017. gada 23. februāris.

starsavienojumi ir veiksmīgi novērsuši Baltijas valstu enerģētisko izolētību un savienojuši tās ar pārējo Eiropu.

Galvenā politikas prioritāte joprojām ir triju Baltijas valstu elektrotīkla sinhronizēšana ar kontinentālās Eiropas tīklu. Eiropas Komisija ir apņēmusies arī turpmāk atbalstīt Baltijas valstis šajā jautājumā. Šajā kontekstā nozīmīgs atskaites punkts ir pētījums, kuru pašlaik veic Lietuvas, Latvijas, Igaunijas un Polijas pārvades sistēmu operatori, iesaistot arī elektroenerģijas pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīklu (*ENTSO-E*). Vienlaikus šis ir arī piemērots brīdis, lai minētais reģions izmantotu savu atkrastes enerģijas potenciālu.

Arī *BEMIP* augsta līmeņa grupa ir devusi jaunu stimulu tādu gāzes starsavienojumu attīstīšanai, kas vajadzīgi, lai novērstu triju Baltijas valstu un Somijas izolētību gāzes jomā. Gan Polijas–Lietuvas starsavienojums (*GIPL*), gan Igaunijas–Somijas starsavienojums (*Balticconnector*) ir saņēmis finansiālu atbalstu no Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta, līgumu parakstīšanā piedaloties valstu un valdību vadītājiem un Komisijas priekšsēdētājam. **Tagad ir ļoti svarīgi nodrošināt, lai abi projekti tiktu pabeigti bez aizkavēšanas.**

ES *BEMIP* reģiona energoinfrastruktūrā ir kopumā ieguldījusi aptuveni EUR 740 miljonus no EISI un aptuveni EUR 430 miljonus no ERAF.

Nākamie soļi un atskaites punkti:

- 2018. gadā panākt politisku vienošanos par sinhronizāciju un turpmāko rīcību;
- līdz 2021. gadam pabeigt galvenos KIP gāzes jomā, konkrēti, Polijas–Lietuvas starsavienojumu (*GIPL*) un Igaunijas–Somijas starsavienojumu (*Balticconnector*).

2.2.2. Madrides deklarācijas īstenošana Dienvidrietumeiropā

Nozīmīgs progress ir sasniegts arī Augsta līmeņa grupā jautājumos par Dienvidrietumeiropas starsavienojumiem saistībā ar Pireneju pussalas integrēšanu kontinentālās Eiropas iekšējā enerģijas tirgū. Ar Eiropas Komisijas atbalstu 2015. gadā tika pabeigts *INELFE* projekts, kura rezultātā tika dubultota elektrotīklu starsavienojuma jauda starp Spāniju un Franciju; tas pašlaik darbojas ar pilnu jaudu.

Tomēr vēl ir jāiegulda liels darbs, lai īstenotu Madrides deklarāciju un Pireneju pussalu pilnībā integrētu iekšējā elektroenerģijas tirgū un lai ļautu izmantot tās atjaunojamo energoresursu potenciālu.

Ne vien projekta virzītājiem, bet arī regulatīvajām iestādēm un atļaujas izsniegšanas iestādēm ir jāpiešķir augstākā prioritāte Biskajas līča līnijai — jaunam elektroenerģijas starsavienojumam ar tehnoloģiski sarežģītu zemūdens posmu aptuveni 280 km garumā un divām pārveidotājstacijām —, lai tā tiktu laicīgi pabeigta, vēlākais, līdz 2025. gadam. Šis projekts vēlreiz dubultos starsavienojuma jaudu starp abām valstīm, palielinot apmaiņas jaudu līdz 5000 MW. Ir jāturpina sekot progresam abos projektos, kas tiek īstenoti pāri Pireneju kalniem un ļaus palielināt jaudu līdz 8000 MW, kā arī ļaus Pireneju pussalai pilnībā

izmantot iekšējā tirgus sniegtās iespējas. Vajadzētu turpināt pašlaik īstenotā KIP starp Spāniju un Portugāli pabeigšanu, lai projektus varētu noslēgt līdz 2018. gada beigām, kā plānots.

Ir panākts arī zināms progress, īstenojot 2015. gada Madrides deklarāciju attiecībā uz Austrumu gāzes ass izveidi no Pireneju pussalas līdz Francijai. 2016. un 2017. gadā tika veikts sagatavošanās darbs, lai sagatavotu lēmumu par kritiski svarīgā *Midcat* projekta¹² pakāpenisku izstrādi, ietverot tā pirmo posmu, t. s. *STEP* projektu¹³.

Nākamie soļi un atskaites punkti:

- augsta līmeņa politiskā sanāksme 2018. gadā, lai pārraudzītu Madrides deklarācijas īstenošanu;
- galīgais lēmums par investīcijām Biskajas līča projektā 2018. gada sākumā un būvdarbu uzsākšanu 2019. gadā;
- atļauju izsniegšanas procesa uzsākšana diviem elektrotīklu starpsavienojumiem, kas šķērso Pireneju kalnus, 2018. gadā;
- lēmums par nākamajiem soļiem attiecībā uz *STEP* kā pirmo *MIDCAT* posmu 2018. gadā;
- Portugāles–Spānijas starpsavienojuma pabeigšana 2019. gadā.

2.2.3. CESEC — Centrālās un Dienvidaustrumu Eiropas gāzes savienojums

Darbs ir virzījies uz priekšu arī Centrālās un Dienvidaustrumu Eiropas (CESEC) reģionā, kas vēsturiski ir bijis neaizsargāts pret piegādes traucējumiem un kurā, neraugoties uz ģeogrāfisko tuvumu tā galvenajam gāzes piegādātājam, gāzes cenas joprojām ir augstākas nekā Rietumeiropā.

Augsta līmeņa grupa 2016. un 2017. gadā panāca ievērojamu progresu saistībā ar *CESEC* prioritārajiem gāzes projektiem, jo īpaši saistībā ar Bulgārijas–Rumānijas–Ungārijas–Austrijas starpsavienotāju (BRUA) un Bulgārijas tīkla nostiprināšanas pirmajiem posmiem. Konstruktīvas reģionālās sadarbības piemērs ir 2017. gada saprašanās memorands par divvirzienu plūsmām starp Horvātiju un Ungāriju, kas nodrošinās brīvu gāzes plūsmu, jo īpaši no *Krk LNG* termināla. Tomēr 2018. gadā **ir ļoti būtiski bez turpmākas kavēšanās īstenot atlikušos trīs prioritāros projektus, kuriem (visiem) tiek sniegts Eiropas atbalsts**, lai reģionā nodrošinātu piekļuvi dažādiem gāzes avotiem. Tādēļ 2018. gadā kā prioritāte ir jānodrošina, ka tiek uzsākta Horvātijas sašķidrinātās dabasgāzes termināla (*Krk LNG*), Grieķijas–Bulgārijas starpsavienotāja un Bulgārijas–Serbijas starpsavienotāja būvniecība atbilstoši pašlaik plānotajam. Tam ir vajadzīgs nepārtraukts politiskais atbalsts, lai novērstu un likvidētu jebkādas šķēršļus, kas varētu aizkavēt šo projektu savlaicīgu pabeigšanu.

Pamatojoties uz gāzes nozarē gūtajiem panākumiem, 2017. gadā Komisija, *CESEC* dalībvalstis un Enerģētikas kopienas līgumslēdzējas puses noslēdza saprašanās memorandu, ar paplašina *CESEC* tvērumu, iekļaujot tajā elektroenerģijas tirgu un infrastruktūru, energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu attīstīšanu, un nosaka konkrētus pasākumus,

¹² Austrumu gāzes ass starp Spāniju un Franciju.

¹³ Dienvidu tranzīts Austrumpirenejos.

lai reģionā nodrošinātu efektīvu, labi starpsavienotu elektroenerģijas tirgu. Papildus tam augsta līmeņa grupa arī vienojās paplašināt savu ģeogrāfisko tvērumu, lai aptvertu visus Rietumbalkānus.

Nākamie soļi un atskaites punkti:

- līdz 2018. gada sākumam — vienošanās starp projekta virzītājiem Serbijā un Bulgārijā par Bulgārijas–Serbijas starpsavienojuma īstenošanas posmiem;
- 2018. gada pavasarī — galīgais lēmums par investīcijām *Krk LNG* terminālī;
- Bulgārijas–Rumānijas–Ungārijas–Austrijas (BRUA) koridora Rumānijas daļas izbūves sākšana 2018. gada sākumā un Grieķijas–Bulgārijas starpsavienotāja izbūves sākšana 2018. gada jūnijā;
- ministru sanāksme Sofijā Bulgārijas ES prezidentūras laikā, lai dotu papildu stimulu saistībā ar jaunām *CESEC* zonām.

2.2.4. Sadarbība Ziemeļjūras enerģētikas jomā

2016. gadā tika parakstīts Ziemeļjūras saprašanās memorands, ar kuru tiek veicināta atkrastes vēja enerģijas integrēšana un starpsavienojuma uzlabošana. 2017. gadā tika uzsākts darbs, lai ar iespējami mazākām izmaksām izveidotu reģionāli optimizētu atkrastes enerģijas sistēmu ar mērķi radīt darbavietas un izaugsmi un izmantot ES vadošo lomu šajā rūpniecības jomā.

Lai nodrošinātu konkrētu virzību, tika panākta vienošanās koncentrēt galveno uzmanību uz inovatīviem projektiem, kuros tiek veidota sinerģija starp dažādiem enerģijas sistēmas elementiem un, konkrēti, elektroenerģijas ražošana no atjaunojamajiem energoresursiem tiek kombinēta ar pārvadi. Valsts un privātā sektora ieinteresētās personas sadarbosies, lai izveidotu tiesisko un regulatīvo sistēmu, kas ir labvēlīga šādu projektu izstrādei, un veicinātu sadarbību un koordināciju starp projektu izstrādātājiem. Ir noteiktas četras kopas, tostarp Beļģija–Nīderlande–Apvienotā Karaliste, Vācu līcis un Ziemeļjūras centrālā daļa. Katrai kopai tiks izveidota ieinteresēto personu grupa, lai nodrošinātu visu attiecīgo pušu pilnīgu iesaistīšanu.

Nākamie soļi un atskaites punkti:

- Ziemeļjūras infrastruktūras/atkrastes tīkla rīcības plāna pieņemšana 2018. gadā;
- ministru sanāksme 2018. gada maijā/jūnijā, lai nostiprinātu politisko apņemšanos saistībā ar atkrastes vēja enerģijas izmaksu strauju samazināšanu.

2.3. Infrastruktūras politikas pārorientēšana ilgākam laikposmam

TEN-E instrumentu kopums un ciešāka reģionālā sadarbība ir veiksmīgi uzlabojusi gāzes piegādes drošību un dažādojusi piegādes avotus Eiropas neaizsargātākajos reģionos. Šobrīd situācija Eiropā ir uzlabojusies, pateicoties pabeigtajiem gāzes KIP, piemēram, Klaipēdas–Ķiemēnu cauruļvadam, kas vajadzīgs Klaipēdas sašķidrinātās dabasgāzes termināla pienācīgai darbībai (Lietuvā).

Gāzes tīkls ir kļuvis spēcīgāks, gandrīz visas dalībvalstis¹⁴ atbilst N-1 kritērijam¹⁵, un tām jau ir pieejami divi gāzes avoti. Šajā kontekstā ir īpaši jāpievērš uzmanība situācijai Bulgārijā un Somijā. Ja KIP tiks īstenoti atbilstoši grafikam, principā visām dalībvalstīm, izņemot Maltu un Kipru, līdz 2022. gadam būtu jābūt pieejamiem trim gāzes avotiem. **Ja dalībvalstis, projektu virzītāji, regulatīvās iestādes un ieinteresētās personas izpildīs attiecīgas saistības, pārējos šķēršļus varētu lielākoties novērst ap 2020. gadu vai drīz pēc tam,** pabeidzot pašlaik īstenojamās kopīgo interešu projektus. Gāzes projektiem ir bijusi nozīmīga loma gan to skaita, gan arī līdz šim piešķirtā finansējuma ziņā, jo steidzamā prioritāte bija uzlabot neaizsargātāko dalībvalstu un reģionu enerģētisko drošību. Tāpēc līdz 2022./2025. gadam Eiropā ir jānodrošina labi starpsavienots un pret satricinājumiem noturīgs gāzes tīkls. Tuvākajos gados arvien nozīmīgāki kļūs elektroenerģijas projekti saistībā ar atjaunojamās enerģijas integrēšanu pāri robežām, tostarp tīkla digitalizāciju un pārejai uz viedajiem tīkliem.

Lai Eiropas elektrotīkls būtu gatavs enerģētikas pārkārtošanai, paralēli to elektroenerģijas tirgus pārskatīto noteikumu īstenošanai, kurus Komisija ierosināja paketē “Tīru enerģiju ikvienam Eiropā”, būs vajadzīgi arī turpmāki papildu pasākumi. Tādēļ ir jāpaaugrina darbs saistībā ar vajadzīgajiem starpsavienojumiem. Nepietiekamais starpsavienojumu līmenis tādos reģionos kā Pireneju pussala rada šķēršļus plašākai atjaunojamās enerģijas izmantošanai un tālākai cenu konverģencei. Tas pats attiecas uz lēno progresu iekšējo tīklu nostiprināšanā, piemēram, starp Ziemeļvāciju un Dienvidvāciju. Šo šķēršļu novēršanai ir vajadzīga stingra politiskā apņemšanās. Kopumā, lai īstenotu scenāriju, kurā dominē atjaunojamie energoresursi, starpsavienotāju izbūvē būs vajadzīgas vairāk nekā divtik lielas investīcijas¹⁶.

Elektroenerģijas loma, kuru īstenojot, atjaunojamā enerģija līdz 2030. gadam veidos pusi no saražotās enerģijas, būs arvien lielāks virzītājspēks to nozaru dekarbonizācijai, kurās līdz šim dominēja fosilais kurināmais, piemēram, transporta, rūpniecības, kā arī siltumapgādes un aukstumapgādes nozarē. Turklāt ir jāpievērš lielāka uzmanība elektroenerģijas pārvades un sadales tīkliem, tīklu digitalizācijai un pārveidošanai par viedajiem tīkliem, kā arī jaunu infrastruktūras risinājumu ieviešanai, jo īpaši elektroenerģijas akumulēšanas jomā, kā arī pašpatēriņa ietekmei.

Šie pārbaudījumi ir pilnībā jāņem vērā, domājot par ES infrastruktūras politikas turpmāko ievirzi. Tiek prognozēts, ka ap 2019.–2020. gadu šajās jomās brieduma pakāpi sasniegs vairāki projekti, un atliktais EISI budžets pilnībā atspoguļo šo mērķi. Tiek sagaidīts, ka, pieaugot brieduma pakāpei, arvien vairāk elektroenerģijas projektu saņems finansējumu arī no Eiropas Investīciju bankas, tostarp no Eiropas Stratēģiskā investīciju fonda (ESIF). Trešais

¹⁴ Izņemot tās dalībvalstis, uz kurām attiecas atbrīvojums, t. i., Kipru, Luksemburgu, Maltu, Slovēniju un Zviedriju.

¹⁵ N-1 kritērijs nozīmē, ka tīklam ir jāspēj izturēt tīkla lielākā aktīva zaudējumu (uz laiku).

¹⁶ *European Energy Industry Investments*, pētījums, kas sagatavots pēc Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejas pieprasījuma, 2017. gads; [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/595356/IPOL_STU\(2017\)595356_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/595356/IPOL_STU(2017)595356_EN.pdf).

KIP saraksts, kas tika pieņemts kopā ar šo paziņojumu, ir nozīmīgs solis virzienā uz šo pārorientāciju.

Lai gan Eiropas transporta, enerģētikas un telesakaru tīkli ir savstarpēji cieši saistīti un sinerģijas starp šīm nozarēm veidojas dabiski, to potenciāls jāizmanto pilnīgāk. Piemēram, enerģētikas tīkliem ir straujāk jāīsteno digitalizācija. Kiberdrošība ir galvenā prioritāte visās *TEN-E* nozarēs (un arī citās), un tai ir jābūt neatņemamam elementam, veicot jebkādas investīcijas šajās trijās nozarēs. Lai nodrošinātu elektromobilitāti, būs vajadzīgs blīvs uzlādes punktu tīkls gar automaģistrālēm un pilsētās. Lielākās ostas varētu pārvērst par enerģijas centriem, lai apkalpotu arī atkrastes atjaunojamo energoresursu darbības.

3. Trešais KIP saraksts, kas ir tiešāk vērsts uz ES ilgtermiņa mērķrādītājiem

Trešajā Savienības sarakstā ir apzināti 173 KIP, tostarp 106 projekti elektroenerģijas pārvades un akumulācijas jomā, 4 viedo tīklu izvēšanas projekti, 53 projekti gāzes jomā, 6 projekti naftas jomā un — pirmo reizi — 4 projekti saistībā ar oglekļa dioksīda pārrobežu tīklu. Šis saraksts ir pieņemts ar visu dalībvalstu vienprātīgu atbalstu, kas apliecina vienoto politisko gribu.

Saskaņā ar Savienības dekarbonizācijas rīcības plānu *TEN-E* politikā arvien lielāks uzsvars tiek likts uz elektroenerģijas starpsavienojumiem un elektroenerģijas akumulācijas un viedo tīklu projektiem.

3.1. Elektroenerģijas un viedo tīklu KIP, lai starpsavienotu tīklu un pārveidotu to par viedo tīklu, kas ir enerģētikas pārkārtošanas pamatā

Atlasītie KIP nodrošinās atjaunojamās enerģijas integrēšanu un tās pārvadi lielos attālumos, saglabājot arī augstu elektroapgādes drošību. KIP ietver 15 elektroenerģijas akumulācijas projektus, kuri galvenokārt saistīti ar hidroenerģijas akumulāciju, taču dažos projektos izmantota saspīstā gaisa tehnoloģija. Labāki starpsavienojumi, viedāki tīkli un akumulācijas iespējas nodrošinās lielāku elastīgumu, tīkla stabilitāti un ļaus tikt galā ar maksimumslodzi gan vietējā mērogā, gan starp reģioniem.

Elektroenerģijas KIP palīdzēs arī pārējām dalībvalstīm sasniegt starpsavienojumu 10 % mērķrādītāju vai virzīties uz tā sasniegšanu līdz 2020. gadam un sekmēs jaunā — 2030. gada — starpsavienojumu mērķrādītāja īstenošanu. Turklāt elektroenerģijas KIP veicinās šādu augsta līmeņa grupās noteikto mērķu sasniegšanu:

- *BEMIP* reģionā atlasītie projekti nodrošinās elektrotīkla sinhronizāciju ar ES elektrotīklu;
- Rietumeiropā elektroenerģijas KIP nodrošinās arī Pireneju pussalas labāku integrāciju ar Franciju un pārējo Eiropu un tādējādi sekmēs atjaunojamo energoresursu avotu tālāku integrēšanu, kā arī nodrošinās pirmo tiešo Īrijas starpsavienojumu ar kontinentālo Eiropu (Ķeltu savienojums);
- *CESEC* reģionā atlasītie projekti nostiprinās elektrotīklus, lai uzlabotu starpsavienojumus, nodrošinātu sekmīgus komercdarījumus un ļautu valstīm izmantot to ievērojamo atjaunojamo energoresursu potenciālu;

- Ziemeļjūrā galvenā uzmanība pievērsta atkrastes tīkla izveidošanai, lai rentabli un maksimāli izmantotu atjaunojamo energoresursu potenciālu. Mērķis ir apvienot resursus un finanses, izveidojot kopīgu atkrastes tīklu.

Jaunais saraksts ietver 4 viedo tīklu projektus. Īstenojot projektu starp Horvātiju un Slovēniju, tīkli tiks padarīti spēcīgāki un tiks plašākā mērā ieviesta pieprasījumsreakcija un elektroenerģijas ieguve no atjaunojamajiem energoresursiem. Projekts starp Čehijas Republiku un Slovākiju risinās jautājumu par tīklu noturību no pārvades līdz sadales līmenim. Divu atlikušo projektu — starp Austriju un Itāliju un Franciju un Vāciju — mērķis ir pievērsties tam, kā nodrošināt tīkla darbību ciešākas nozaru sasaistes scenārijos, kas ietver, piemēram, transporta nozares elektrifikāciju, kā arī — Francijas–Vācijas projekta gadījumā — mijiedarbību ar siltumapgādes nozari un spēcīgāku patērētāju iesaisti.

3.2. Mērķorientētāki gāzes KIP, kas pievēršas pārējām piegādes drošības vajadzībām

Eiropai ir jānodrošina galveno gāzes projektu savlaicīga īstenošana, lai pārtrauktu Baltijas jūras austrumu reģiona enerģētisko izolētību, uzlabotu piegādes drošību Eiropas centrālajā un dienvidaustrumu daļā un integrētu Pireneju pussalu Eiropas enerģijas tirgū.

Vienlaikus ir jānodrošina esošās infrastruktūras efektīvāka izmantošana, optimizējot to reģionālā līmenī, un tiesisko un regulatīvo pasākumu sekmīgāka izpildes nodrošināšana. Papildus jau noteiktajām prioritātēm ir jāievēro piesardzība attiecībā uz jaunām investīcijām, lai izvairītos no pārmērīgām investīcijām un balasta aktīvu riska, kas radītu papildu slogu patērētājiem. Šo pieeju atspoguļo trešais KIP saraksts, kurā gāzes projektu skaits ir samazināts no 77 uz 53.

3.3. Pirmie KIP oglekļa transportēšanas jomā

Pirmo reizi Savienības KIP sarakstā ir iekļauti 4 projekti oglekļa dioksīda transportēšanas tīklu jomā. Projekti tiks īstenoti ap Ziemeļjūras reģionu un ietvers Beļģiju, Vāciju, Nīderlandi, Apvienoto Karalisti un Norvēģiju. Tie ir īpaši nozīmīgi energoietilpīgajai rūpniecībai, jo tas ir veids, kā vēl vairāk samazināt tās oglekļa pēdu.

4. 2020. un 2030. gadam nosprausto elektrotīklu starpsavienojumu mērķrādītāju sasniegšana

4.1. Starpsavienojumu mērķrādītājs 2020. gadam

Elektrotīklu starpsavienojumu 10 % mērķrādītājs ir devis politisku impulsu galveno pārrobežu projektu virzībai. KIP īstenošanas rezultātā pēdējos gados ir paaugstinājušies starpsavienojumu līmeņi.

2. tabula. Dalībvalstu starpsavienojumu līmeņi 2017. un 2020. gadā

Valsts	Starpsavienojumu līmeņi 2017. gadā	Prognozētie starpsavienojumu līmeņi 2020. gadā ¹⁷
AT	15 %	32 %
BE	19 %	33 %
BG	7 %	18 %
CY	0 %	0 %
CZ	19 %	23 %
DE	9 %	13 %
DK	51 %	59 %
EE	63 %	76 %
ES	6 %	6 %
FI	29 %	19 %
FR	9 %	12 %
UK	6 %	8 %
EL	11 %	15 %
HR	52 %	102 %
HU	58 %	98 %
IE ¹⁸	7 %	18 %
IT	8 %	10 %
LT	88 %	79 %
LU	109 %	185 %
LV	45 %	75 %
MT	24 %	24 %
NL	18 %	28 %
PL	4 %	8 %
PT	9 %	21 %
RO	7 %	15 %
SE	26 %	28 %
SI	84 %	132 %
SK	43 %	59 %

Pašlaik 17 dalībvalstis jau ir sasniegušas 10 % mērķrādītāju un var izmantot priekšrocības, ko sniedz tirdzniecības iespēju uzlabošana un vairumtirdzniecības cenu samazināšana. Vēl

¹⁷ Kā novērtēts 2016. gadā veiktajā tīkla attīstības desmit gadu plānā (*TYNDP*) un *ENTSO-E* redzējumā par 2020. gadu.

¹⁸ Līdz ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības Īrijas starpsavienojumu līmenis būs 0 % līdz 2025. gadam, kad ir paredzēts pabeigt Ķeltu starpsavienojumu starp Īriju un Franciju.

septiņas dalībvalstis — Bulgārija, Francija, Itālija, Īrija, Portugāle, Rumānija un Vācija — ir ceļā uz 10 % mērķrādītāja sasniegšanu līdz 2020. gadam, pabeidzot KIP, kuros pašlaik tiek veikti būvdarbi. Tomēr ir jāisteno papildu pasākumi, lai integrētu jo īpaši Pireneju pussalu (Portugāles–Spānijas starpsavienojums un Spānijas–Francijas starpsavienojums), Dienvidaustrumeiropu, kā arī Poliju un Īriju (Ķeltu starpsavienojums ar Franciju būs pirmais savienojums starp Īriju un kontinentu).

4.2. Starpsavienojumu mērķrādītājs 2030. gadam

Atgādinot Eiropadomes 2014. gada marta un jūnija sanāksmēs izdarītos secinājumus, kuros tika uzsvērtā vajadzība nodrošināt, ka iekšējā enerģijas tirgū piedalās visas dalībvalstis, Eiropadome 2014. gada oktobrī aicināja Komisiju “*regulāri ziņot par to Eiropadomei, lai līdz 2030. gadam sasniegtu 15 % mērķi, kā to ierosinājusi Komisija*¹⁹. *Abus [2020. un 2030. gada] mērķus sasniegs, īstenojot kopīgu interešu projektus*”.

Tādēļ Komisija izveidoja ekspertu grupu, kuras sastāvā ir 15 vadošie eksperti no visas Eiropas un kuru uzdevums ir sniegt padomus attiecībā uz starpsavienojumu 15 % mērķrādītāja sasniegšanu un īstenošanu līdz 2030. gadam. Ekspertu grupa savu ziņojumu par šo jautājumu pabeidza septembrī²⁰.

Ekspertu grupas ziņojumā ir atzītas problēmas, ko rada straujās izmaiņas enerģētikas kontekstā. Tajā ir ieteikts, izmantojot dažādus rīkus un robežvērtības, izvērtēt vajadzību tālāk uzlabot starpsavienojuma jaudu, lai niansētākā veidā atspoguļotu dalībvalstu atšķirīgo stāvokli enerģētikas jomā un starpsavienotāju dažādās lomas iekšējā enerģijas tirgus izveides atbalstīšanā, atjaunojamo energoresursu integrēšanā un piegādes drošības nodrošināšanā.

Ņemot vērā minētās grupas ieteikumus, Komisija ierosina starpsavienojumu 15 % mērķrādītāju īstenošanu, nosakot virkni konkrētāku papildu robežvērtību, kas kalpo kā nepieciešamās rīcības steidzamības indikatori un atspoguļo trīs galvenos Eiropas enerģētikas politikas mērķus: konkurētspējas palielināšana ar integrētāku tirgu, piegādes drošības nodrošināšana un klimata mērķrādītāju sasniegšana, palielinot atjaunojamo energoresursu īpatsvaru. Dalībvalstīm, pārvades sistēmu operatoriem / projektu virzītājiem, regulatoriem un Eiropas iestādēm ir jārikojas, ja neizpildās kāda no šīm trim robežvērtībām:

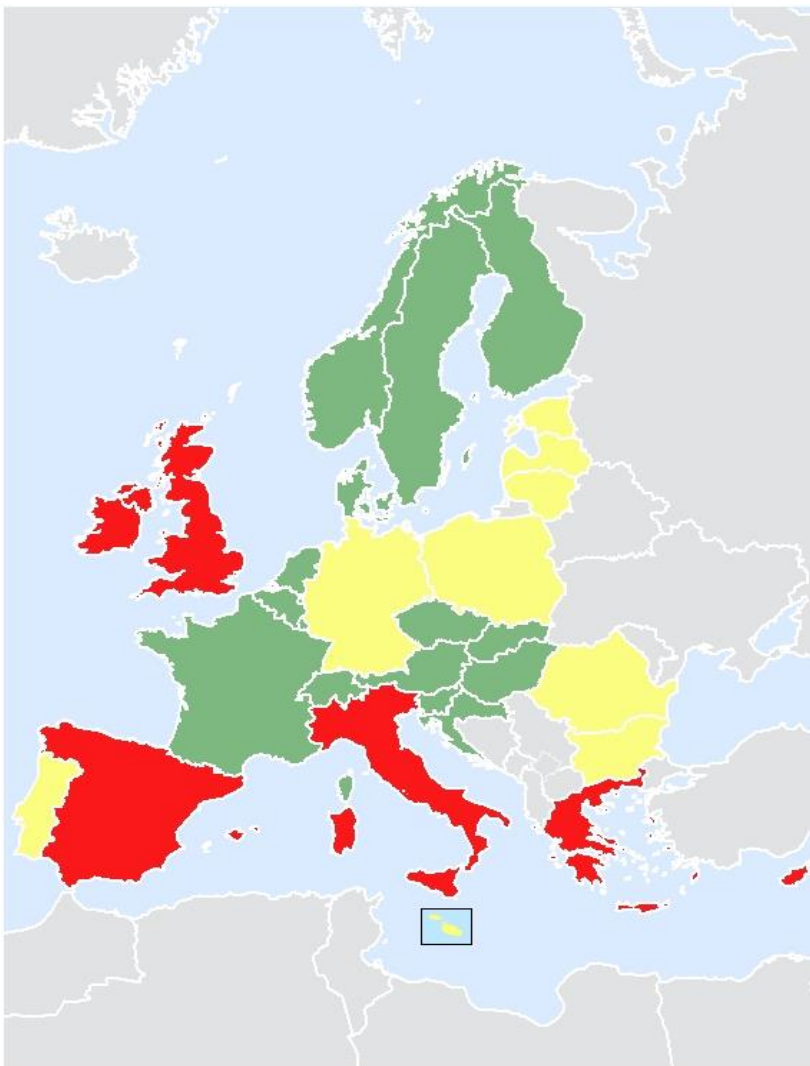
- labi funkcionējošam iekšējam tirgum būtu jānodrošina konkurētspējīgas elektroenerģijas cenas ikvienam Eiropā. Tādēļ dalībvalstīm ir jācenšas **samazināt vairumtirdzniecības tirgus cenu atšķirības**. Ja cenu atšķirība starp dalībvalstīm, reģioniem vai tirdzniecības zonām pārsniedz **indikatīvo robežu — 2 EUR/MWh**, kā prioritāte ir jānosaka papildu starpsavienojumu izveide, lai nodrošinātu, ka visi patērētāji var vienlīdzīgi izmantot iekšējā tirgus piedāvātās iespējas. Jo lielāka ir cenu atšķirība, jo vairāk ir vajadzīga steidzama rīcība;

¹⁹ Sk. paziņojumu COM(2014) 330, kurā Komisija ierosināja “*palielināt 10 % starpsavienojumu mērķi līdz 15 % laikposmam līdz 2030. gadam, vienlaikus ņemot vērā izmaksu aspektus un savstarpējas tirdzniecības potenciālu attiecīgajos reģionos*”.

²⁰ Ekspertu grupas ziņojums ir pieejams šādā saitē: <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/projects-common-interest/electricity-interconnection-targets/expert-group-electricity-interconnection-targets>.

- ikvienai dalībvalstij ir jānodrošina, ka jebkādos apstākļos ir iespējams apmierināt pieprasījumu maksimumslodzes apstākļos, apvienojot iekšzemes un importa jaudu. Tādēļ valstīm, kurās **starsavienotāju nominālā pārvades jauda** ir mazāka par **30 % no to maksimumslodzes**, ir nekavējoties jāizskata iespējas izveidot papildu starsavienojumus;
- atjaunojamās enerģijas plašāku ieviešanu nedrīkstētu kavēt eksporta jaudas trūkums. Dalībvalstīs saražotā atjaunojamā enerģija ir optimāli jāizmanto visā Eiropā. Tāpēc valstīm, kurās **starsavienotāju nominālā pārvades jauda ir mazāka par 30 % no uzstādītās atjaunojamās enerģijas ražošanas jaudas**, ir nekavējoties jāizskata iespējas izbūvēt papildu starsavienotājus.

Karte, kurā attēlotas dalībvalstu, Šveices un Norvēģijas sekmes trīs robežvērtību sasniegšanā

Zaļš: sasniegtas visas trīs robežvērtības

Dzeltens: sasniegtas divas robežvērtības

Sarkans: sasniegta viena robežvērtība / nav sasniegta neviena robežvērtība

Projektiem, kas vajadzīgi, lai dalībvalsts vai reģions sasniegu kādu no šīm trim robežvērtībām, ir jāpiešķir pienācīga prioritāte, tostarp saskaņā ar *TEN-E* regulā noteiktajām

procedūrām. Šādu projektu īstenošanai ir vajadzīga pilnīga apņemšanās abpus robežai, **tādēļ Komisija aicina dalībvalstis solidaritātes un sadarbības vārdā kā prioritāti noteikt starpsavienojumu attīstīšanu ar tām kaimiņvalstīm, kuras nerasniedz kādu no šīm robežvērtībām.**

Šos projektus cieši uzraudzīs augsta līmeņa grupas, kas izveidotas *TEN-E* politikas ietvaros, un tā rezultātā tie saņems politisko atbalstu. Komisija aicina *ENTSO-E* reizi gadā noteikt elektroenerģijas starpsavienojumu līmeņus un ziņot par tiem Komisijai un Enerģoregulatoru sadarbības aģentūrai (*ACER*). Šis ziņojums, kurā jāņem vērā iepriekš aprakstītie jaunie indikatori, kas noteikti nolūkā sasniegt 10 % un 15 % mērķrādītājus, ir jāiekļauj ziņojumā par Enerģētikas savienības stāvokli un jāapspriež augsta līmeņa grupās un Elektroenerģijas jautājumu koordinācijas grupā, kā arī ikgadējā Kopenhāģenas Enerģētikas infrastruktūras forumā.

Turklāt Komisija iesaka dalībvalstīm ņemt vērā jauno pieeju un robežvērtības, kas noteiktas nolūkā sasniegt starpsavienojumu 15 % mērķrādītāju, kad tās gatavo savus integrētos nacionālos enerģētikas un klimata plānus, ko prasa priekšlikums regulai par Enerģētikas savienības pārvaldību. Tas ietver to galveno esošo un plānoto rīcībpolitiku un pasākumu aprakstīšanu, kuru mērķis ir veicināt steidzamu starpsavienojumu īstenošanu, taču arī apspriešanos ar kaimiņos esošajām dalībvalstīm un citām dalībvalstīm, kas reģionālās sadarbības kontekstā pauž interesi par šiem elementiem. Jauno pieeju un robežvērtības ņems vērā arī Komisija, sniedzot ieteikumus par integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu projektiem.

Neatkarīgi no tā, ka strauji tiek pabeigti trūkstošie infrastruktūras savienojumi, **būtiskākais joprojām ir esošo starpsavienotāju pilnvērtīgāka izmantošana.** Šajā kontekstā Komisija atgādina, cik nozīmīgi ir visām dalībvalstīm pilnībā īstenot iekšējā tirgus noteikumus. Turklāt paketē “Tīru enerģiju ikvienam Eiropā” ietvertajos tirgus modeļa priekšlikumos Komisija ir ierosinājusi iedarbīgākus noteikumus, kas nodrošinātu, ka esošajos starpsavienojumos būtu pieejama lielāka jauda, kā arī palielinātu stimulu tīkla operatoriem no pārslodzes rentēm gūtos ienākumus ieguldīt atpakaļ jaunās līnijās.

5. Secinājums

Lai veiksmīgi pārkārtotu enerģētiku un garantētu enerģētisko drošību, galvenie nosacījumi joprojām ir raita vienošanās par uzlabotu regulatīvo sistēmu, kas tika ierosināta paketē “Tīru enerģiju ikvienam Eiropā”, kā arī straujš progress saistībā ar vajadzīgās fiziskās infrastruktūras izbūvi un modernizāciju.

Eiropas Savienība ir izveidojusi veiksmīgu energoinfrastruktūras politiku, kas ir sākusi dot rezultātus. Lai gan panāktais progress ir daudzsološs, vairums no trūkstošajiem infrastruktūras savienojumiem vēl nav pabeigti. Tādēļ ir jāsauglabā un jāattīsta apņemšanās visos līmeņos — politiskajā, tehniskajā un finansiālajā.

Ja Eiropa vēlas pilnībā izmantot savus atjaunojamās enerģoresursus, nodrošinot arī piegādes drošību un konkurētspēju, joprojām ir svarīgi sasniegt 2020. un 2030. gada starpsavienojumu

(attiecīgi) 10 % un 15 % mērķrādītājus, par kuriem tika panākta vienošanās Eiropadomē. 2015. gada paziņojumā tika aplūkota vajadzība izveidot labi starpsavienotus un integrētus Eiropas tīklus, lai nodrošinātu veiksmīgu enerģētikas pārkārtošanu. Tādēļ šajā paziņojumā ir ierosināta jauna pieeja un robežvērtības, kas veicinātu dalībvalstu, regulatoru un projektu virzītāju rīcību ar mērķi izpētīt un izveidot papildu starpsavienojumus, lai padziļinātu tirgus integrāciju, pastiprinātu piegādes drošību un garantētu, ka ir izveidota infrastruktūra, kas vajadzīga, lai palīdzētu sasniegt 2030. gadam nosprausto atjaunojamās enerģijas mērķrādītāju.

Lai to sasniegtu, būs arī jāmodernizē mūsu elektrotīkli, veicinot digitalizāciju un padarot tos viedākus, kas ļaus pārdomāti sasaistīt dažādas nozares. Tuvākajos gados tā būs galvenā joma, kurai tiks pievērsta uzmanība *TEN-E* programmā, un pašlaik pieņemtais trešais KIP saraksts ir nozīmīgs solis šajā virzienā.

Enerģētikas savienības izveide un pakete “Tīru enerģiju ikvienam Eiropā” ir devušas stimulu galveno energotīklu izbūves paātrināšanai nolūkā nostiprināt piegādes drošību un veicināt pāreju uz tīru enerģiju.